

Pöytäkirja

19.2.2024

VN/29701/2023
VN/29701/2023-VM-18

Yleishyödyllisten yhteisöjen rahoituksen ja toiminnan kehittämisen parlamentaarinen neuvottelukunta; kokous 1/2024

Aika Tiistai 13.2.2024 klo 9.31–11.32

Paikka Eduskunta, kokoushuone RES A116

Läsnä Laura Huhtasaari, Perussuomalaisten eduskuntaryhmä, puheenjohtaja
 Milla Lahdenperä, Kokoomuksen eduskuntaryhmä, varapuheenjohtaja
 Joonas Räsänen, Sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä 1-6
 Hilikka Kemppe, Keskustan eduskuntaryhmä (etänä)
~~Inka Hopsu, Vihreä eduskuntaryhmä~~
 Minja Koskela, Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä 1-6
~~Mikko Ollikainen, Ruotsalainen eduskuntaryhmä~~
~~Mika Poutala, Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä~~
~~Harry Harkimo, Liike nyt – eduskuntaryhmä~~

Pysyvät asiantuntijat

Rosa Meriläinen, Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry
 Vertti Kiukas, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
 Minna Mäenpää, Suomen Hippos ry (etänä)
~~Ilmari Nalbantoglu, Suomalaiset kehitysjärjestöt Fingo ry~~
 Anna Munsterhjelm, Suomen nuorisovaltuustojen kattojärjestö Allianssi ry
 Kaisa Larjomaa (Taina Susiluodon sijainen), Suomen Olympiakomitea ry
 Sami Syrjämäki, Tieteellisten seurain valtuuskunta

Sihteerit

Tuula Lybeck, valtiovarainministeriö
 Leena Rantala, valtiovarainministeriö
 Mari Karikoski, opetus- ja kulttuuriministeriö
 Hannu Tolonen, opetus- ja kulttuuriministeriö
 Carita Murto, sosiaali- ja terveysministeriö (STEA)
 Tuija Laukkanen, maa- ja metsätalousministeriö

Kutsutut asiantuntijat

Mari Näätsaari, Valtiokonttori (läsnä asialistan kohta 5)
 Niklas Wilhelmsson, oikeusministeriö (läsnä asialistan kohta 9)
~~Mikko Lehtonen, oikeusministeriö~~

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Valtiovarainministeriö

PL 28
 00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Snellmaninkatu 1 A
 Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone

0295 16001
 +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

kirjaamo.vm@gov.fi

Pöytäkirja

1 Kokouksen avaaminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen 9.31.

2 Läsnäolijoiden toteaminen

Puheenjohtaja totesi läsnäolijat sekä etäyhteyden päässä olevat osallistujat.

3 Esityslistan hyväksyminen

Päätös: Hyväksyttiin 6.2.2024 päivätty esityslista kokouksen työjärjestykseksi.

4 Edellisen kokouksen pöytäkirja

Päätös: Hyväksyttiin 5.12.2023 päivätty pöytäkirja.

Liite 1: Pöytäkirja 1-2023

5 Haeavustuksia.fi- ja Tutkiavustuksia.fi-palvelujen esittely

Valtiokonttorin toimialajohtaja Mari Näätsaari esitteli Haeavustuksia.fi- ja Tutkiavustuksia.fi-palveluja. Hän kertoi, että pääsääntöisesti kaikki vireille tulevat haut ovat 1.10.2023 alkaen olleet Valtiokonttorin ylläpitämässä Haeavustuksia.fi-palvelussa, josta löytyy avustuksiin liittyviä tietoja ja josta voi etsiä esim. tietoja mahdollisista eri viranomaisten päällekkäisistä avustushauista. Tällä hetkellä palveluun on viety yli 500 hakuilmoitusta. Lajittelutoimintona on tällä hetkellä valtionapuviranomaiset, erilaisia hakutoimintoja on tulossa lisää myöhemmin.

Valtioneuvoston asetus, joka tuli voimaan 1.10.2023 edellyttää myös tietoa haetuista ja myönne-
tyistä avustuksista, jota varten on kehitetty Tutkiavustuksia.fi-palvelu. Myös tätä palvelua kehitetään edelleen ja tietovaranto kasvaa pikkuhiljaa.

Keskustelussa pohdittiin, ovatko kaikki esim. vanhat veikkausvoittovarojen avustukset järjestel-
mässä sisällä. Mari Näätsaaren mukaan takautuvia tietoja ei ole viety järjestelmään. Kaikkia tietoja ei vielä ole muutoinkaan saatu koottua, koska järjestelmän ylösajo kestää 2-3-vuotta ja avustuksista tehdään päätöksiä eri aikoihin vuoden varrella. Tarkkaa tietoa valtionavustusten kokonaismäärästä ei ole vielä tiedossa. Kehittämistyön alkaessa arvio valtionapuviranomaisten myöntämien valtion-
avustusten kokonaismäärästä kaikille saajaryhmille (ml. EU-rahastojen avustukset) oli noin 4 mrd euroa.

Päätös: Merkittiin käyty keskustelu tiedoksi ja todettiin, että palveluista saatava tieto on neuvottelu-
kunnan työn kannalta ensiarvoisen tärkeää.

6 Parlamentaarisen neuvottelukunnan tavoite, käsite- ja tehtävärajaus ja kokoussuunnitelma 2024

Tuula Lybeck esitteli sihteeristön ehdotuksen neuvottelukunnan työn tavoitteesta, yleishyödyllisen yhteisön käsitteen ja neuvottelukunnan tehtävien rajauksesta sekä vuoden 2024 kokoussuunnitel-
masta.

Käydyssä keskustelussa nostettiin esiin tarve tunnistaa rajaus ja määrittely yleishyödyllisistä yhtei-
söistä. Kyse on hyvinkin laajasta kokonaisuudesta ja eri toimijoiden yhdenmukaistaminen on mahdo-
tonta. Esimerkkinä yhteisöjen määrittelyn haastavuudesta nostettiin esiin Kansallisoopperan ja kau-
punginosan jalkapalloseuran toiminnan vertailtavuuden mahdottomuudesta.

Pohdittiin, onko neuvottelukunnan työlle löydettävissä mittaristoa. Keskustelussa nousi esiin ajatus
siitä, että voisiko esimerkiksi talousarviopäätösten seurannasta löytää jo nyt hyödynnettävissä ole-
vaa mittaristoa myös yleishyödyllisten yhteisöjen osalta (mm. työllisyys, vapaaehtoisten määrä tai
hyvinvointivaikutukset). Muistutettiin, että yhteisöjen on tärkeää tehdä näkyväksi työ, jota ne tekevät.

Keskustelun aikana nousi esille, olisiko neuvottelukunnalla halua antaa joitain suosituksia hallinnon
keventämiseen liittyen, koska yhteiskunnan resurssit ovat pienenemässä samaan aikaan kun avus-

tusten saajien tarpeet kasvavat. Turhan hallinnointityön tekemistä tulisi välttää. Hallinnon keventämistä päätöksentekoprosessien osalta sekä hakijan että päättäjän osalta on yritetty ratkoa jo ainakin 10 vuotta. Kehitystyössä pitäisi päästä eteenpäin eli painetta muutokseen saada syntymään.

Todettiin, että kuntien tai hyvinvointialueiden myöntämien avustusten tietoja ei ole tulossa mukaan, vaikka sinänsä nekin ovat julkista rahoitusta.

Keskusteltiin neuvottelukunnan mahdollisuudesta osallistaa yleishyödyllisiä yhteisöjä laajemminkin keskusteluun rahoitusasioista. Todettiin, että asia kannattaa pitää mielessä, hyvin valmisteltuna esim. toimialakohtaiset keskustelut voisivat olla kannatettavia.

Nostettiin esille, että neuvottelukunnan olemassaolon tarkoitus on tärkeää edelleen kirkastaa.

Päätös: Vahvistettiin neuvottelukunnan tavoite, käsite- ja tehtävärajaus ja kokoussuunnitelma vuodelle 2024. Tiedonkeruun systematisointia pyritään kehittämään niin, että sihteeristö kerää ja kokoa kokonaisaineiston.

Liite 2: Tavoite käsite- ja tehtävärajaus ja kokoussuunnitelma

7 Kokonaiskuva avustuksista - tiedonkeruu

Leena Rantala esitteli neuvottelukunnan toimesta toimeenpantavan tiedonkeruun, jonka tarkoituksena on tuottaa kokonaiskuva yleishyödyllisille yhteisöille myönnettävistä valtionavustuksista. Kerrottiin, että tietopyyntö valtion keskuskirjanpidosta on tehty Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus Palkeille ja huhtikuun kokouksessa materiaali analyysineen on käytössä valtion ulkopuoliset rahastot mukaan lukien.

Suunnitelmaa pidettiin hyvänä.

Päätös: Merkittiin käyty keskustelu tiedoksi.

Liite 3: Kokonaiskuva myönnettävistä avustuksista - tiedonkeruu

8 Uusi rahoitusmalli ja valmistautuminen rahoitustason pienenemiseen OKM:n, STM:n ja MMM:n hallinnonaloilla

Sihteeristön edustajat esittelivät rahoitustason pienenemiseen liittyvää valmistelutilannetta OKM:n, STM:n ja MMM:n hallinnonaloilla. Keskustelun pohjaksi hallinnonalat esittelivät avustustasojen laskuun liittyviä sisältöjä.

Keskustelun aikana nousi esiin ajatus kansalaistoimijoiden laajasta kuulemisesta. Todettiin, että asiaa tulee kehittää mahdollisesti toimialoittain, koska toimintaympäristö on sirpaleinen.

Päätös: Merkittiin tiedoksi käyty keskustelu.

Liitteet

4: Uusi rahoitusmalli ja valmistautuminen rahoitustason pienenemiseen

4a: OKM valtionavustuksiin kohdistuvat vähennykset

4b: STEA varautuminen avustusmäärärahan pienentymiseen

9 Kansalaisjärjestöstrategian valmistelu

Niklas Wilhelmsson antoi tilannekatsauksen OM:n johdolla toteutettavaan kansalaisjärjestöstrategian valmisteluun. Nostettiin esille kysymys, hyödyntävätkö yleishyödylliset yhteisöt tällä hetkellä parhaalla mahdollisella tavalla mahdollisuutta hakea EU-rahoitusta. Osana kansalaisjärjestöstrategiaa on tarkoitus palata ns. neljättä sektoria koskeviin säädöstarpeisiin.

Alustuksen pohjalta käytiin keskustelua muun muassa kansalaisjärjestöjen omaan varainhankintaan ja hallinnolliseen sääntelyyn liittyen. Tuotiin esille käytänteiden hallinnonaloittaiset vaihtelut mm. varallisuuden, sääntelypohjan, rahoituksen omavastuun ja tulosten huomioimisessa.

Tuotiin esille, että olisi viisaista valita muutama kehittämisasia, joita vietäisiin ripeästi eteenpäin.

Todettiin, että tiedonhankintaa ja vaikuttavuuden määrittelyä tulisi yhdistää kansalaisjärjestöstrategiaa valmistelevan työryhmän kanssa. Optimitilanteessa seurattavat asiat olisivat samoja. On tärkeää hyödyntää myös jo olemassa olevaa tiedonkeruuta.

Sihteeristö informoi neuvottelukunnalle, että päällekkäisen hallintotyön välttämiseksi kansalaisyhteiskuntaneuvottelun työvaliokunta ja parlamentaarisen neuvottelukunnan sihteeristö informoivat toisiinsa valmisteltavista asioista ja työsuunnitelmista.

Päätösesitys: Merkittiin tiedoksi käyty keskustelu.

Liite 5: OM Kansalaisjärjestöstrategian valmistelu

10 Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

11 Seuraavan kokouksen valmisteleminen

Parlamentaarisen neuvottelukunnan seuraava kokous järjestetään 2.4.2024 klo 9.30.

12 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen 11.32.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Hannu Tolonen, kokouksen sihteeri

Liitteet	<p>Liite 1 Pöytäkirja 1-2023</p> <p>Liite 2 Neuvottelukunnan tavoite, käsite- ja tehtävärajaus ja kokoussuunnitelma 2024</p> <p>Liite 3 Kokonaiskuva myönnettävistä avustuksista - tiedonkeruu</p> <p>Liite 4 Uusi rahoitusmalli ja valmistautuminen rahoitustason pienemiseen</p> <p>Liite 4a OKM valtionavustuksiin kohdistuvat vähennykset</p> <p>Liite 4b STEA varautuminen avustusmäärärahan pienentymiseen</p> <p>Liite 5 OM Kansalaisjärjestöstrategian valmistelu</p>
Jakelu	Yleishyödyllisten yhteisöjen rahoituksen ja toiminnan kehittämisen parlamentaarinen neuvottelukunta
Tiedoksi	Hankeikkuna